

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 26 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia del. Agnieszka Wodzyńska-Radomska

Protokolant: Protokolant sądowy Kinga Najkowska-Majzoub

po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2019 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. O.

przeciwko G. S. (1)

o ochronę praw autorskich

1) zezwala powódce M. O. na nieodpłatne przekazanie do Stowarzyszenia (...) prawa do zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do utworów:

- (...)

- „(...)”

- (...),

- „(...)”,

- (...),

- „(...)”,

- (...),

- „(...)”,

- „(...)”

- „(...)”,

- „(...)”

- „(...)”,

- „(...)”,

w imieniu współtwórcy wymienianych utworów to jest pozwanego, na następujących polach eksploatacji:

a) utrwalenie, bez względu na zastosowaną technikę, na nośnikach dźwięku, obrazu oraz obrazu i dźwięku, z wyłączeniem druku,

- b) zwielokrotnianie na nośnikach,
 - c) wprowadzanie do obrotu,
 - d) najem,
 - e) użyczenie,
 - f) rozpowszechnianie w innych utworach w postaci nie stanowiącej opracowania, w tym: w utworach dramatycznych, dramatyczno-muzycznych, muzycznych, choreograficznych, audiowizualnych lub multimedialnych, składankach, a także wykorzystanie w postaci stanowiącej aranżację, instrumentację lub przystosowanie utworu do potrzeb nowego wykonania, utrwalenie na nośniku, w zakresie wymienionym w literach poprzednich,
- 2) oddała powództwo w pozostałym zakresie,
- 3) zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.337,00 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 720,00 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia del. Agnieszka Wodzyńska-Radomska

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 20 lutego 2018 r. do Sądu Okręgowego w Poznaniu powódka M. O. wniosła o rozstrzygnięcie przez Sąd o zezwoleniu powódce na nieodpłatne przekazanie Stowarzyszeniu (...) prawa do zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do utworów: „(...) - w imieniu wszystkich współtwórców tych utworów, na polach eksploatacji: utrwalenie, bez względu na zastosowaną technikę, na nośniku dźwięku, obrazu oraz obrazu i dźwięku, z wyłączeniem druku, zwielokrotnianie na nośnikach, wprowadzanie do obrotu, najem, użyczenie, rozpowszechnianie w innych utworach w postaci niestanowiącej opracowania, w tym: w utworach dramatycznych, dramatyczno-muzycznych, muzycznych, choreograficznych, audiowizualnych lub multimedialnych, składankach, a także wykorzystanie w postaci stanowiącej aranżację, instrumentacyjną lub przystosowanie utworu do potrzeb nowego wykonania, utrwalenia na nośniku w zakresie wyżej wymienionym oraz o zasądzenie od pozwanego G. S. (1) na rzecz powódki M. O. kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powódka wraz z pozwanym są współautorami trzynastu wymienionych w pozwie utworów – muzykę skomponował pozwany, a powódka jest autorką tekstów. Praca twórcza współautorów wynikała ze wspólnej woli powstania materiałów artystycznych dla zespołu (...). Utwory zostały utrwalone, zwielokrotnione, wprowadzone do obrotu i rozpowszechnione, a strony przekazały uprawnienia do zarządzania prawami do utworów na wszystkich polach eksploatacji do Stowarzyszenia (...). Powódka wyjaśniła, że pozwany w dniu 3 września 2009 r. złożył oświadczenie o wyłączeniu z zakresu powierzenia praw pola do utrwalania i zwielokrotniania utworów niezależnie od użytej techniki, a następnie w oświadczeniu z dnia 28 marca 2012 r. pozwany poinformował, iż powierzenie zarządzania jego prawami autorskimi (...) od dnia 1 stycznia 2011 r. nastąpiło z wyłączeniem następujących eksploatacji: utrwalanie (...). zwielokrotnianie na nośnikach, wprowadzanie do obrotu, najem, użyczenie, rozpowszechnianie w innych utworach, niestanowiących opracowania. Pozwany podał, że w wymienionym zakresie będzie sam decydować o eksploatacji swoich utworów i zaliczył do nich 90% repertuaru zespołu (...), w tym największe przeboje. Powódka wskazała, że do wykonywania prawa autorskiego do całości utworu potrzebna jest zgoda wszystkich współtwórców, tymczasem powódka nigdy nie wyrażała zgody na ograniczenie praw (...) do zarządzania utworami, których jest współtwórcą. Wielokrotnie prawo zarządzania wskazanymi

piosenkami było wykonywane osobiście przez pozwanego. Powódka zaznaczyła, że poniosła wymierne straty w związku z postawą pozwanego, który od wielu lat sabotuje działalność powódki i dąży do pozbawienia jej dochodów. Jej próby pojednania i wyjaśnienia nieporozumień nie odniosły skutku (k. 1-7).

W odpowiedzi na pozew pozwany G. S. (1) wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, z uwzględnieniem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych, argumentując, że w przypadku utworu słowno-muzycznego warstwa muzyczna oraz warstwa tekstowa mogą swobodnie funkcjonować osobno. Powódka ma więc możliwość korzystania w pełnym zakresie ze swojej części utworu słowno-muzycznego. Pozwany wskazał, że powodem, dla którego pozwany wycofał utwory spod zarządu (...) na polach eksploatacji związanych z wydawaniem płyt (utrwalanie, zwielokrotnianie i wprowadzanie do obrotu) była dbałość o istotne interesy twórcze autora, a także uprawnienia wynikające z jego autorskich praw osobistych, w zakresie nadzoru nad korzystaniem z utworu oraz rzetelnego wykorzystania. Pozwany wyjaśnił, że wydawanie „składek” zawierających między innymi utwory zespołu (...) prowadziło do deprecjacji wartości komercyjnej tych utworów, godziło w poczucie smaku i estetyki, a także stanowiło konkurencję dla oficjalnych wydawnictw zespołu (...). Wskazał również, że powódka ma pełne prawo do wykonywania utworów na koncertach, gdyż na tych polach eksploatacji zgoda na zarząd nie została przez powoda wycofana (k. 59-65).

W piśmie procesowym z dnia 18 lipca 2018 r. strona powodowa zwróciła uwagę, że meritum sprawy stanowi okoliczność, że pozwany uniemożliwił powódce wykonywanie jej praw do utworów i jednostronnie wykonuje prawa autorskie do całości utworów. Wskazano, że utwory nie powstałyby bez udziału obu stron oraz że działanie pozwanego jest jedynie wyrazem niechęci i osobistego konfliktu między stronami i pozostaje bez związku z faktyczną chęcią ochrony jego praw. Powódka podkreśliła, że błędem jest podnoszenie przez stronę pozwaną, że prawo do utworów przysługuje zespołowi (...), podczas gdy prawo to może przysługiwać osobie fizycznej. Natomiast decyzja co do poszczególnych działań względem utworów winna być podejmowana przez obu współtwórców, zaś w przypadku gdy nie ma porozumienia, rozstrzygnięcie w tym zakresie powinno być pozostawione sądowi (k. 100-107).

Na rozprawie w dniu 06.08.2019 roku pełnomocnik pozwanego przyznał, iż bezspornym jest to, że pozwany ograniczył prawa do zbiorowego zarządzania utworami przez (...), jak i bezsporne jest współautorstwo utworów wymienionych w pozwie.

Strony do czasu wydania wyroku podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka M. O. i pozwany G. S. (1) są współautorami utworów (...). Powód skomponował muzykę do ww. utworów, a powódka jest autorką tekstów. Współautorem utworów „Odejsz bez pożegnań”, „A dokoła cisza” oraz „Słowa na murze” jest także P. N. (1).

/okoliczność bezsporna, a nadto dowód: wydruki z (...) k. 11-23/

Praca twórcza M. (...) wynikała ze wspólnej woli powstania materiałów artystycznych wykonywanych wówczas przez zespół (...), w którym powódka była wokalistką, a pozwany grał na instrumentach klawiszowych. Piosenki powstawały w ten sposób, że na próby zespołu pozwany przynosił skomponowaną przez siebie muzykę, a powódka pisała do niej tekst, czasami najpierw był tekst, a do tekstu tworzona była muzyka.

/okoliczność bezsporna, a nadto dowód: przesłuchanie powódki k. 249 w zw. z k. 147-148, przesłuchanie powoda k. 249 w zw. z k. 149/.

Utworky stworzone przez strony zostały utrwalone, zwielokrotnione, wprowadzone do obrotu i rozpowszechnione.

Strony przekazały uprawnienie do zarządzania prawami do wymienionych utworów na wszystkich polach eksploatacji do Stowarzyszenia (...).

Z uwagi na konflikt z ówczesnym menagerem zespołu (...), pozwany G. S. (1) opuścił zespół (...), później jednak powrócił do współpracy z nim.

W 1999 r. M. O. odeszła z zespołu (...) i rozpoczęła karierę solową.

Pozwany jest nadal członkiem zespołu (...) oraz jedyną osobną uprawnioną do praw do nazwy zespołu.

Obecna wokalistka zespołu (...) - M. C. (1), na koncertach wykonuje piosenki, których współtwórcą jest powódka, nagrywa też nowe wersje tych utworów na swoich płytach.

/dowód: zeznanie świadka P. N. (1) – k. 213 w zw. z k. 215, zeznanie świadka M. C. (2) – k. 213v-214 w zw. z k. 215, przesłuchanie powódki k. 249 w zw. z k. 147-148, zeznanie świadka H. B. (k. 222), zeznanie świadka P. T. (1) k. 239, pismo z dnia 30 stycznia 2006 r. k. 26-29/

Firma (...), której właścicielem jest pozwany G. S. (1), podejmowała działania mające na celu usunięcie wszystkich wersji utworów zespołu (...), które zostały opublikowane na portalu Y. T., a których kompozytorem był pozwany lub w których wykorzystano jego wizerunek. Działania pozwanego doprowadziły do zablokowania profilu powódki na portalu Y. T..

/dowód: zeznanie świadka M. C. (2) – k. 213v-214 w zw. z k. 215, przesłuchanie powódki k. 249 w zw. z k. 147-148, przesłuchanie powoda k. 249 w zw. z k. 149-150, wydruki internetowe k. 30-37/.

W dniu 3 września 2009 r. pozwany G. S. (1) złożył oświadczenie dotyczące utworów, których jest współtwórcą o wyłączeniu z zakresu powierzenia praw pola do utrwalania i zwielokrotniania utworów niezależnie od użytej techniki. Oświadczenie zostało uznane przez Stowarzyszenie (...) za wywołujące skutek z dniem 31 grudnia 2009 r.

W dniu 28 marca 2012 r. pozwany złożył kolejne oświadczenie o wyłączeniu pól eksploatacji: utrwalanie dźwięku, obrazu, obrazu i dźwięku – z wyłączeniem druku, zwielokrotnianie na nośnikach, wprowadzanie do obrotu, najem, użyczenie, rozpowszechnianie w innych utworach, niestanowiących opracowania. O dokonanych ograniczeniach zakresu zarządzania prawami do utworów przez Stowarzyszenie (...) pozwany nie powiadomił powódki.

/dowód: zeznanie świadka M. C. (2) – k. 213v-214 w zw. z k. 215, przesłuchanie powódki k. 249 w zw. z k. 147-148, zeznanie świadka H. B. (k. 222), zeznanie świadka P. T. (1) k. 235-236, kopia pisma z dnia 16 września 2006 r. k. 24, kopia oświadczenia z dnia 28 marca 2012 r. /

Ograniczenie przez pozwanego zarządzania prawami do utworów przez Stowarzyszenie (...) powodowało negatywne konsekwencje dla powódki.

M. O. zwróciła się do G. S. (1) o wyrażenie zgody na utrwalenie utworów zespołu (...), w tym utworów ich wspólnego autorstwa na płycie (...). Pozwany nie wyraził na to zgody.

Z uwagi na to, iż powódka nie dysponowała zgodą pozwanego do wykonywania utworów, których jest współautorką stacje radiowe i telewizyjne przestały kierować wobec powódki zaproszenia na koncerty w obawie przed zarzutami kompozytora. To w konsekwencji powoduje zmniejszenie dochodów M. O..

Wykonania powódki były wycofywane z programów sylwestrowych i telewizyjnych. Mimo wykonania piosenki (...) podczas trasy koncertowej (...) przez powódkę, pozwany zabronił, aby utwór ten w wykonaniu powódki znalazł się na płycie.

/dowód: zeznania świadka H. B. k.232, zeznania świadka M. C. (2) – k. 213v-214 w zw. z k. 215, przesłuchanie powódki k. 249 w zw. z k. 147-148/

G. S. (1) czuje się strażnikiem dorobku zespołu (...) i zarządza utworami, których powódka i pozwany są współautorami. Pozwany w imieniu własnym udziela zgody na wykorzystanie utworów teatrom (w tym teatr (...)) oraz innym artystom.

/ dowód: świadka M. C. (2) – k. 213v-214 w zw. z k. 215, zeznanie świadka P. T. (1) k. 239, przesłuchanie pozwanego k. 249 w zw. z k. 149-150/

Dokonując ustaleń stanu faktycznego Sąd miał na uwadze to, że: każda ze stron w procesie cywilnym ma obowiązek wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzi skutki prawne (art. 232 k.p.c., art. 3 k.p.c.) oraz wypowiedzenia się co do twierdzeń strony przeciwnej dotyczących okoliczności faktycznych (art. 210 § 2 k.p.c.), a nadto kierował się obowiązującą w procesie cywilnym zasadą wyrażoną w art. 230 k.p.c., iż gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, Sąd – mając na uwadze wyniki całej rozprawy – może te fakty uznać za przyznane, przy czym zgodnie z art. 229 k.p.c. fakty przyznane nie wymagają dowodu.

Zaprezentowany powyżej stan faktyczny był częściowo niesporny i w tym zakresie nie wymagał dowodu (art. 299 kpc) – oświadczenie pełnomocnika pozwanego złożone na rozprawie w dniu 06.08.2019 roku (k. 212 v. z akt).

Dodatkowo Sąd oparł się na wyżej powołanych dokumentach i kopiach dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy oraz osobowych źródłach dowodowych. Sąd dał wiarę dokumentom i kopiom dokumentów, z których dowód został przeprowadzony, albowiem nie były one kwestionowane przez żadną ze stron, a i Sąd nie znalazł podstaw do ich zakwestionowania z urzędu. Fakt, że żadna ze stron nie kwestionowała treści kserokopii dokumentów znajdujących się w aktach sprawy pozwolił na potraktowanie tychże kserokopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej. Dokumenty prywatne korzystały z domniemania określonego w art. 245 k.p.c.

Wiarygodne i przydatne z punktu widzenia przedmiotu niniejszej sprawy były zeznania P. T. (2), który wskazywał m.in. na fakt dalszego wykonywania i udostępniania innym do wykorzystania utworów, których współtwórcami są strony procesu. Na przymiot wiarygodności zasługiwały także zeznania świadka P. N. (2), który od swojego ojca – menagera zespołu (...) - czerpał wiedzę o konflikcie pomiędzy nim a G. S. (1). Sąd dał wiarę również zeznaniom świadka H. B. co do niepoinformowania M. O. o ograniczeniu zakresu zarządzania prawami do utworów. W tej części zeznania świadka korelują z relacją powódki, ale i świadka M. C. (3). W pozostałym zakresie zeznania świadka H. B. nie były istotne dla sprawy, gdyż dotyczyły głównie utworu (...), który nie jest objęty niniejszym postępowaniem.

Zeznania świadka M. C. (2) Sąd ocenił ostrożnie, mając na uwadze relacje osobiste i zawodowe łączące ją z pozwanym. Zeznania świadka w swej treści zbliżone były do tych przedstawionych przez pozwanego. Świadek podkreślała konieczność ochrony dorobku Lombardu i uzyskania zgody kompozytora (G. S. (1)) na wykorzystywanie utworów, których dotyczy postępowanie. Wiarygodne i przydatne dla ustalenia stanu faktycznego w sprawie były zeznania świadka M. C. (2) dotyczące zawarcia umowy z Stowarzyszeniem (...) oraz ograniczenia zakresu zarządu bez powiadomienia o tym fakcie powódki, a także co do wykonywania utworów współautorstwa M. (...) podczas koncertów zespołu (...). Zeznania tego świadka co do negatywnych konsekwencji, które odniosła powódka wskutek działań pozwanego należało uznać również za wiarygodne. W pozostałej części zeznania świadka były częściowo ze sobą

sprzeczne. M. C. (2), jako motyw przewodni ograniczeń w zarządzie dot. spornych utworów wskazywała szacunek dla oryginalnej twórczości zespołu (...) i deklарowała brak zastrzeżeń, co do ich wykonywania przez M. O.. Z drugiej jednak strony powierzenie wykonania utworu (...) B. K. na płycie z koncertu (...) argumentowała zmianą aranżacji i wykonaniem, które dotrze do większego kręgu odbiorców, co jest bardzo subiektywną oceną. Świadek zeznała również, że gdyby M. O. wykonywała tylko i wyłącznie piosenki, których jest współautorką, strony nie spotkałyby się w sądzie, jednocześnie miała zastrzeżenia co do wykonywania przez M. O. piosenki (...) na gali (...), czy też na trasie artystycznej (...). Wszystko to sprawia, że zeznania świadka M. C. (2) są niespójne, a wobec tego nie można im nadać przymiotu wiarygodności.

W ocenie sądu na przymiot pełnej wiarygodności zasługują zeznania powódki M. O.. Powódka w sposób spontaniczny i spokojny relacjonowała sposób powstawania utworów, których jest współautorką i wskazywała na problemy, które pojawiły się na przestrzeni lat w związku z ograniczaniem zarządzania prawami do utworów przez Stowarzyszenie (...) przez pozwanego. W tym zakresie zeznania powódki znajdują oparcie w innych osobowych źródłach dowodowych. Powódka przedstawiała fakty w sposób obiektywny a sąd nie dostrzegł skłonności do konfabulacji, czy wyolbrzymiania, dlatego uczynił zeznania powódki podstawą ustalenia stanu faktycznego w sprawie.

Sąd częściowo uczynił podstawą ustalenia faktycznego dowód z przesłuchania pozwanego to jest, co do: sposobu powstawania utworów, a także co do tego, iż pozwany udzielał zgody innym artystom na wykorzystywanie utworów, których współautorami są pozwany i powódka. Wskazywane przez pozwanego motywy ograniczeń zakresu zarządu prawami przez Stowarzyszenie (...) oraz usuwania wideoklipów z portalu Y. T., tj. chęć zapobieżenia obniżeniu wartości artystycznej współtworzonych przez niego utworów jest podyktowane subiektywną oceną pozwanego i w tym zakresie nie są to zeznania co do faktów, lecz co do oceny pozwanego. Powołane oceny nie są też podstawą ustaleń stanu faktycznego w sprawie. Ocena pozwanego co do tego, iż utworów należą do dorobku zespołu (...), którego nazwy pozwany jest wyłącznym właścicielem, jest również bez znaczenia w sprawie albowiem Sąd dokonuje oceny tego, komu przysługują prawa autorskie przez pryzmat powołanych poniżej przepisów, a nie historycznego odniesienia tych utworów do zespołu, który te utwory wykonywał. Sąd dostrzegł sprzeczności w zeznaniach pozwanego, który z jednej strony wskazywał na brak zastrzeżeń co do wykonania przez powódkę utworów, których strony są współautorami, a z drugiej strony nie wyrażał zgody na wydanie przez nią płyty (...), która miała zawierać wspólnie stworzone utwory, jak i sprzeciwił się też temu, by płyty z koncertu (...) znalazł się utwór (...) w wykonaniu powódki. Wobec powyższego Sąd jedynie w części uwzględnił treść zeznań pozwanego do ustalenia okoliczności faktycznych w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Powódka M. O. domagała się rozstrzygnięcia przez sąd o zezwoleniu powódce na nieodpłatne przekazanie Stowarzyszeniu (...) prawa do zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do 13 utworów wymienionych w pozwie na polach eksploatacji: utrwalenie, zwielokrotnianie na nośnikach, wprowadzanie do obrotu, najem, użyczenie, rozpowszechnianie w innych utworach, utrwalenia na nośniku.

Podstawę prawną dochodzonego pozwem roszczenia stanowi art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej u.p.a.p.p.), zgodnie z którym do wykonywania prawa autorskiego do całości utworu potrzebna jest zgoda wszystkich współtwórców. **W przypadku braku takiej zgody każdy ze współtwórców może żądać rozstrzygnięcia przez sąd, który orzeka uwzględniając interesy wszystkich współtwórców.**

Utworem jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia, w tym m.in. utwór muzyczny i słowno-muzyczny (art. 1 ust. 2 u.p.a.p.p.). Prawo autorskie przysługuje twórcy (o ile ustawa nie stanowi inaczej), przy czym domniemywa się że twórcą jest osoba, której nazwisko w tym charakterze uwidoczniiono na egzemplarzach utworu lub, której autorstwo podano do publicznej wiadomości w jakikolwiek inny sposób w związku z rozpowszechnianiem utworu (art. 8 ust. 2 u.p.a.p.p.). Zgodnie z brzmieniem art. 9 ust. 1 u.p.a.p.p. współtwórcom przysługuje prawo autorskie wspólne.

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy w pierwszej kolejności podkreślić należy, że bezspornym w niniejszej sprawie była kwestia współautorstwa M. O. i G. S. (1) utworów „(...)” jest także P. N. (1), co wynika z załączonych do pozwu dokumentów.

Fakt, że te utwory zostały nagrane i przez lata były kojarzone z nazwą zespołu (...) jest bez znaczenia z punktu widzenia praw autorskich, które przysługują osobom fizycznym. Tymi osobami fizycznymi, którym przysługują prawa autorskie do wymienionych utworów są powódka M. O. i pozwany G. S. (1). Argumenty pozwanego, że objęte pozwem utwory zostały stworzone dla zespołu (...) i są z tym zespołem identyfikowane, może mieć znaczenie dla słuchaczy, natomiast nie ma znaczenia z punktu widzenia ochrony praw autorskich bowiem zespołowi (...) nie przysługują prawa autorskie do tych utworów.

Przepis art. 9 u.p.a.p.p. wyraźnie stanowi, że każdy ze współtwórców może wykonywać prawo autorskie do swojej części utworu mającej samodzielne znaczenie, bez uszczerbku dla praw pozostałych współtwórców (ust. 2), a do wykonywania prawa autorskiego do całości utworu potrzebna jest zgoda wszystkich współtwórców (ust. 3) i w żadnym wypadku prawo to nie zostało ograniczone przesłanką identyfikowania utworu z konkretnym zespołem.

W tym miejscu trzeba przyznać rację pozwanemu, iż w przypadku utworów słowno-muzycznych jest możliwość by twórcy korzystali z poszczególnych części tego utworu w oderwaniu od siebie. I tak G. S. (1), jako kompozytor muzyki do wskazanych wyżej utworów może w pełni korzystać ze swych autorskich praw majątkowych do melodii na wszystkich polach eksploatacji, w tym prezentować melodię stworzoną do utworów objętych niniejszym postępowaniem - z innym niż napisanym przez M. O. tekstem. Podobnie powódka może prezentować słowa, których jest autorką do innej muzyki. Przedmiotowe utwory jednak powstały jako całość łącząca muzykę oraz słowa aby wprowadzić je do obrotu w tej łącznej postaci.

Odmierna sytuacja zachodzi w przypadku wykonywania prawa autorskiego do całości utworów w kształcie w jakim zostały stworzone, wprowadzone do obrotu i rozpowszechnione. W takim wypadku konieczna jest zgoda wszystkich współtwórców. W niniejszej sprawie przedmiotem roszczenia powódki jest wykonanie prawa do całości utworów wymienionych w pozwie i zgoda tego dotycząca była przedmiotem rozpoznania Sądu.

W niniejszej sprawie doszło do sytuacji, iż pierwotnie udzielona zgoda na powierzenie zarządzania autorskimi prawami majątkowymi Stowarzyszeniu (...) na wszystkich polach eksploatacji została przez pozwanego ograniczona o utrwalanie i zwielokrotnianie utworów niezależnie od użytej techniki, a następnie pozwany złożył oświadczenie o wyłączeniu z zarządzania następujących eksploatacji: utrwalanie (...), zwielokrotnianie na nośnikach, wprowadzanie do obrotu, najem, użyczenie, rozpowszechnianie w innych utworach, niestanowiących opracowania. Odniosło to ten skutek, iż wobec braku złożenia analogicznego oświadczenia przez M. O., G. S. (1) korzystał z prawa do wykonywania spornych utworów i są one aktualnie wykonywane przez zespół (...) na koncertach przez obecną wokalistkę M. C. (2). Tymczasem, z uwagi na złożone przez pozwanego oświadczenie, w celu utrwalania utworów będących przedmiotem niniejszego postępowania, powódka musiałaby uzyskać zgodę bezpośrednio od pozwanego G. S. (1).

Z akt sprawy wynika, że powódka występowała o taką zgodę w celu wydania płyty (...), która miała zawierać m.in. utwory, których M. O. jest współautorką i takiej zgody nie otrzymała. Jednocześnie wieloletni konflikt między G. S. (1) a menagerem zespołu (...), a później także menagerem M. O. – P. N., przerodził się w medialny konflikt między stronami, co wskazuje, że uzyskanie takiej zgody było wysoce nieprawdopodobne. Wskazać więc należy, że M. O. wykazała, że ma problem z uzyskaniem zgody od G. S. (1) na wykorzystanie praw autorskich do wspólnych utworów. W tym zakresie uzasadnienia pozwanego dotyczące braku zgody na korzystanie z współautorskich utworów przez powódkę podyktowane są subiektywną oceną pozwanego, przykładowo, co do: sposobu wykonania utworu, czy okoliczności jego wykonania, przy jednoczesnej pełnej swobodzie korzystania z wspólnych praw przez pozwanego.

Jednakże brak zgody na wykonywanie prawa autorskiego do całości 13 utworów, co do których strony są współautorami, nie jest jedyną przesłanką udzielenia ochrony prawnej na podstawie art. 9 ust. 3 u.p.a.p.p. Przywołany przepis nakłada na sąd obowiązek uwzględnienia interesów wszystkich współtwórców, co wymaga ustalenia, czy

rozporządzenie nie spowoduje pokrzywdzenia innego współuprawnionego. Choć wielkość udziału we wspólnym prawie nie ma znaczenia dla domagania się uwzględnienia roszczenia, trudno byłoby jednak odmówić jej znaczenia. Pozytywne orzeczenie sądu w tym zakresie zastępuje zgodę współtwórców. Jednocześnie powinno ono dookreślać planowane rozporządzenie prawami przez wskazanie zakresu rozporządzenia prawem (wskazanie pól eksploatacji), należnego wynagrodzenia czy osoby nabywcy (K. Włodarska-Dziurzyńska (w:) T. Targosz, K. Włodarska-Dziurzyńska, Umowy przenoszące..., s. 144).

Jak już wyżej wskazano, wielkość udziału we wspólnym prawie nie jest rozstrzygająca, jednakże – w ocenie Sądu – należy uwzględnić, iż M. (...), zgodnie z domniemaniem prawnym wyrażonym w art. 9 ust 1 u.p.a.p.p., przysługują równe udziały we wspólnym prawie autorskim do 13 utworów wymienionych w pozwie. Z uwagi na charakter przedmiotowych praw autorskich należy przyjąć, iż zarówno powód, jak i pozwany, bez wpływu na uprawnienie drugiej strony dla drugiej strony mogą wykonywać i utrzymywać nawet w tym samym czasie utwory, których są współautorami. Nie powoduje to ubytku tego prawa, które może być na tych samych polach eksploatacji wykonywane w tym samym czasie. Wykonanie praw przez strony wpływa natomiast na korzyści w szczególności finansowe, uzyskiwane przez współtwórców z eksploatacji praw. W tym zakresie każdy z współtwórców ma prawo działać na wolnym rynku i pozyskiwać źródła dochodu na tych samych zasadach. Umożliwienie równego uprawnienia każdemu z współtwórców do wykonywania utworu muzycznego na wolnym rynku, jest uwzględnieniem interesu wszystkich współtwórców.

Opisane wyżej okoliczności związane z ograniczeniem prawa zarządu dokonane przez pozwanego i brak tożsamego ograniczenia ze strony M. O. powodują, że aktualnie pełnię praw autorskich wobec wspólnych utworów wykonuje wyłącznie G. S. (1). Pozwany w sposób nie znajdujący uzasadnienia prawnego w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych, poszukuje uprawnienia ku temu w tym, że praca twórcza M. (...) wynikała ze wspólnej woli powstania materiałów artystycznych dla zespołu (...) i stanowi dorobek tego zespołu. Raz jeszcze należy podkreślić, że okoliczność ta nie ma znaczenia dla oceny przysługujących osobom fizycznym praw autorskich.

Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, pozwany wykonuje prawa autorskie do utworów (...) na wszelkich polach eksploatacji. Powódce co prawda przysługuje prawo do wykonywania przedmiotowych utworów na koncertach, gdyż na tych polach eksploatacji zgoda na zarząd Stowarzyszeniu Autorów (...) nie została przez pozwanego wycofana, wyłączone jest jednak utrzymywanie i transmitowanie takich koncertów. Zarówno powódka, jak i świadkowie, wskazywali na związane z tym negatywne konsekwencje dla M. O. w postaci ograniczenia zaproszeń do udziału w widowiskach muzycznych, koncertach sylwestrowych, a w konsekwencji utratę dochodów. Odnotować należy także wyłącznie subiektywne odmawianie zgody na utrzymywanie wspólnych utworów czy to na prośbę powódki (płyta (...)) czy to na prośbę innych artystów bądź organizatorów (jak w przypadku koncertu (...), podczas którego powódka wykonała piosenkę (...), jednak z uwagi na sprzeciw pozwanego jej wykonanie tego utworu nie znalazło się na płycie).

Biorąc pod uwagę wszelkie okoliczności sprawy, w tym przede wszystkim fakt, że strony są współautorami wymienionych wyżej utworów, deklarację powódki, iż nigdy nie domagała się zaprzestania wykonywania praw autorskich do wspólnych utworów na jakichkolwiek polach eksploatacji, a z drugiej strony ograniczenia zarządu ustalone przez pozwanego, brak możliwości uzyskania przez M. O. zgody na wykorzystanie praw autorskich i trwający od lat konflikt między stronami - Sąd uznał, iż w interesie współtwórców będzie umożliwienie każdej ze stron postępowania korzystania z pełni praw do całości utworów wskazanych w pozwie. Mając na celu realizację powyższego, Sąd w punkcie 1 wyroku zezwolił powódce M. O. na nieodpłatne przekazanie do Stowarzyszenia (...) prawa do zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do utworów: „Adriatyk- ocean gorący”, „Mam dość”, „Gołębi puch”, „Anatomia – ja płynę, płynę”, „Ckliwe melodramat”, „Dwa słowa, dwa światy”, „Aku-hura, kraj ze snu”, „Ocalić serca”, „Odejść bez pożegnań”, „A dokoła cisza”, „Słowa na murze”, „Słowa chore od słów”, „Czekanie na pożar” w imieniu współtwórcy wymienionych utworów to jest pozwanego, na następujących polach eksploatacji: a) utrwalenie, bez względu na zastosowaną technikę, na nośnikach dźwięku, obrazu oraz obrazu i dźwięku, z wyłączeniem druku, b) zwielokrotnianie na nośnikach, c) wprowadzanie do obrotu, d) najem, e) użyczenie, f) rozpowszechnianie w innych utworach w postaci niestanowiącej opracowania, w tym: w utworach dramatycznych, dramatyczno-muzycznych, muzycznych, choreograficznych, audiowizualnych lub multimedialnych, składankach, a także wykorzystanie w postaci

stanowiącej aranżację, instrumentacyjną lub przystosowanie utworu do potrzeb nowego wykonania, utrwalenia na nośniku w zakresie wymienionym w literach poprzednich.

W ocenie Sądu takie rozstrzygnięcie umożliwi obojgu artystom korzystanie z utworów w takim samym zakresie. Jest także zgodne z celem stworzenia wspólnych utworów, jakim było zaprezentowanie ich jak największej liczbie odbiorców. Powyższe w ocenie Sądu nie naruszy interesu strony pozwanej w zakresie ochrony majątkowych praw autorskich do utworów.

Sąd dostrzega, że orzeczenie Sądu poniesie za sobą skutki w zakresie interesów komercyjnych stron postępowania, ale w tym zakresie każdy z współtwórców ma prawo do wykorzystywania wspólnych utworów na wolnym rynku i uzyskiwania z tego dochodów. Sąd rozstrzygał wyłącznie o prawach autorskich stron i ich interesach jako współtwórców utworów. W ocenie Sądu celowa by była współpraca stron chociażby w zakresie terminów wydawania płyt, aby zwiększyć oczekiwany zysk z ich sprzedaży, jednakże brak współpracy w tym zakresie nie oznacza naruszenia interesów stron albowiem o ilości sprzedanych płyt zadecyduje rynek i w tym zakresie interes stron jest uwzględniony regułami, którymi kieruje się wolny rynek. Tym samym uwzględnione zostały interesy stron postępowania.

Powódka wystąpiła do sądu o zezwolenie na przekazanie prawa do zbiorowego zarządzania w imieniu wszystkich współtwórców utworów wskazanych w pozwie, jednakże jako stroną pozwaną wskazała G. S. (1). Biorąc pod uwagę, iż Sąd rozstrzyga spór pomiędzy stronami postępowania, brak podstaw by orzeczenie miało odnieść skutek prawny wobec innych, niewskazanych konkretnie osób. Na marginesie wskazać należy, że obok G. S. (2) i M. O. współtwórcą niektórych utworów był nieżyjący już P. N.. Tym samym sąd orzekł o zezwoleniu na przekazanie prawa do zbiorowego zarządzania wyłącznie w imieniu pozwanego, oddalając powództwo w pozostałym zakresie, o czym orzeczono w punkcie 2 wyroku.

W tym miejscu wskazać należy, że poza rozważaniami sądu pozostały okoliczności dotyczące wyrażania przez G. S. (1) zgody na wykonywanie przez powódkę M. O. utworu (...). Mimo iż kwestia ta znajduje odzwierciedlenie w aktach sprawy, gdyż odnosiły się do niej same strony, jak i świadkowie (w szczególności H. B.), powódka nie domagała się udzielenia ochrony prawnej poprzez zezwolenie na przekazanie prawa do zbiorowego zarządzania co do tego utworu, gdyż nie jest jego współautorką. Z powyższych względów szczególne odnośnienie się do tych kwestii nie znajduje uzasadnienia.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 3 wyroku zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 k.p.c. Na koszty procesu złożyły się opłata od pozwu w wysokości 600,00 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 720,00 zł (ustalone w oparciu o § 8 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych).

Sędzia del. Agnieszka Wodzyńska-Radomska

ZARZĄDZENIE

1. proszę odnotować uzasadnienie,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć:
 - pełnomocnikowi pozwanego,
3. przedłożyć za 14 dni z zpo lub z apelacją/zażaleniem.

Poznań, dnia 17 grudnia 2019 r.

Sędzia del. Agnieszka Wodzyńska-Radomska